

Omsättningsstöd till enskilda näringsidkare

Sammanfattning

I promemorian föreslås ett omsättningsstöd för enskilda näringsidkare som fått minskad omsättning som en följd av covid-19-pandemin. Stödet införs genom en ny förordning om omsättningsstöd. Den nya förordningen om stöd till enskilda näringsidkare är utformad efter förebild av de bestämmelser som gäller för omställningsstödet.

Förslaget innebär att stöd kan lämnas under tre olika stödperioder. Den första stödperioden är mars och april 2020, den andra stödperioden är maj 2020 och den tredje stödperioden är juni och juli 2020. Stödperiodens motsvarande månad eller månader 2019 utgör stödperiodens referensperiod.

För att stöd ska beviljas för mars och april 2020 krävs att den enskilda näringsidkarens nettoomsättning för stödperioden understeg 70 procent av nettoomsättningen för referensperioden. För att stöd ska beviljas för maj 2020 krävs att näringsidkarens nettoomsättning för stödperioden understeg 60 procent av nettoomsättningen för referensperioden. Slutligen krävs för att stöd ska beviljas för juni och juli 2020 att näringsidkarens nettoomsättning för stödperioden understeg 50 procent av nettoomsättningen för referensperioden. En ytterligare förutsättning för att stöd ska lämnas är att omsättningsminskningen så gott som uteslutande är orsakad av spridningen av sjukdomen covid-19.

Stödet föreslås kunna ges till enskilda näringsidkare som bedriver näringsverksamhet i Sverige och är godkända för F-skatt, och vars nettoomsättning under det närmast föregående räkenskapsåret uppgick till minst 200 000 kronor. Stöd ska kunna lämnas med 75 procent av det faktiska omsättningstappet. Stöd får inte lämnas om den enskilda näringsidkaren är försatt i konkurs eller har näringsförbud. Stöd lämnas för stödperioden mars och april med maximalt 48 000 kronor per stödberättigad näringsidkare, för stödperioden maj med maximalt 24 000 kronor per stödberättigad näringsidkare och för stödperioden juni och juli med maximalt 48 000 kronor per stödberättigad näringsidkare.

Beslut om omsättningsstöd fattas av länsstyrelsen och betalas ut av Boverket. Ansökan om omsättningsstöd ska ske på ett formulär som kommer att vara tillgängligt genom Boverkets e-tjänst. En sådan ansökan ska innehålla de uppgifter som länsstyrelsen behöver för att kunna fatta beslut om stöd. Ansökan om omsättningsstöd ska lämnas på heder och samvete och till ansökan ska ett utdrag ur bokföringen bifogas för de aktuella månaderna. Ansökan om omsättningsstöd ska ha inkommit till handläggande myndighet senast den 31 januari 2021. Förordningen föreslås träda i kraft den 29 oktober 2020.

1. Författningsförslag

1.1 Förslag till förordning om omsättningsstöd till enskilda näringsidkare

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser om ekonomiskt stöd till fysiska personer som bedriver näringsverksamhet (enskild näringsidkare) och vars nettoomsättning har minskat i större omfattning till följd av spridningen av sjukdomen covid-19.

2 § Denna förordning är meddelad med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen.

Mottagare av stöd

3 § Stöd enligt denna förordning får lämnas till en enskild näringsidkare som

1. bedriver sådan näringsverksamhet i Sverige som avses i 13 kap. 1 § inkomstskattelagen (1999:1229), och
2. är godkänd för F-skatt enligt 9 kap. 1 § skatteförfarandelagen (2011:1244).

Stödperioder

4 § Stödperioder enligt denna förordning är

1. mars och april 2020,
2. maj 2020, och
3. juni och juli 2020.

En stödperiods motsvarande månad eller månader 2019 utgör stödperiodens referensperiod.

Förutsättningar för stöd

5 § En enskild näringsidkare har efter ansökan rätt till omsättningsstöd för stödperioden mars och april 2020 om den enskilda näringsidkarens sammanlagda nettoomsättning för denna period understiger 70 procent av den sammanlagda nettoomsättningen för referensperioden.

En enskild näringsidkare har efter ansökan rätt till omsättningsstöd för stödperioden maj 2020 om den enskilda näringsidkarens sammanlagda nettoomsättning för denna period understiger 60 procent av den sammanlagda nettoomsättningen för referensperioden.

En enskild näringsidkare har efter ansökan rätt till omsättningsstöd för stödperioden juni och juli 2020 om den enskilda näringsidkarens sammanlagda nettoomsättning för denna period understiger 50 procent av den sammanlagda nettoomsättningen för referensperioden.

6 § Som förutsättning för stöd gäller även att

1. nedgången i nettoomsättning så gott som uteslutande är orsakad av effekterna av spridningen av sjukdomen covid-19,

2. den enskilda näringsidkarens nettoomsättning uppgick till minst 200 000 kronor under det räkenskapsår som avslutats den 31 december 2019,

3. stödet för stödperioden, beräknat enligt 10–12 §§, uppgår till minst 2 000 kronor per enskild näringsidkare för stödperioden mars och april 2020, 1 000 kronor för stödperioden maj 2020, och 2 000 kronor för stödperioden juni och juli 2020,

4. den enskilda näringsidkaren under den eller de stödperioder som ansökan avser inte varit berättigad till arbetslöshetsersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, och

5. den enskilda näringsidkaren har gjort vad som skäligen kan krävas för att uttömma möjligheterna till försäkringsersättning, skadestånd och liknande ersättning för sådan förlorad omsättning som stödet ska beräknas på.

7 § Med nettoomsättning avses intäkter från sålda varor och utförda tjänster som ingår i den enskilda näringsidkarens normala verksamhet med avdrag för lämnade rabatter, mervärdesskatt och annan skatt som är direkt knuten till omsättningen, under förutsättning att intäkterna är hänförliga till en näringsverksamhet som bedrivs i Sverige. Intäkter från finansiella instrument och valutahandel ingår dock inte i nettoomsättningen.

En intäkt ska anses hänförlig till den månad som den enligt god redovisningssed har bokförts eller borde ha bokförts, med tillämpning av de redovisningsprinciper som den enskilde näringsidkaren tillämpat för det räkenskapsår som avslutats den 31 december 2019.

Om nettoomsättningen för en stödperiod eller en referensperiod, vid en beräkning enligt första och andra styckena, uppgår till ett negativt belopp ska nettoomsättningen för den perioden anses vara noll kronor.

8 § Stöd får inte lämnas om den enskilda näringsidkaren

1. är försatt i konkurs, eller
2. har näringsförbud.

9 § Stöd får endast lämnas i enlighet med de villkor som anges i Europeiska kommissionens förordningar om stöd av mindre betydelse.

Med förordningar om stöd av mindre betydelse avses i denna förordning

1. Europeiska kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse,

2. Europeiska kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn, eller

3. Europeiska kommissionens förordning (EU) nr 717/2014 av den 27 juni 2014 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska

unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom fiskeri- och vattenbrukssektorn.

Vid beräkningen av det totala stöd som får lämnas till olika företag, eller ett och samma företag, inom jordbrukssektorn ska de beloppsgränser som anges i bilaga I samt artikel 3.2 i kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 tillämpas.

Stödets storlek

10 § Stöd lämnas med 75 procent av skillnaden i nettoomsättning mellan stödperiodens referensperiod och stödperioden.

11 § Stödet ska minskas med belopp som den enskilda näringsidkaren fått i

1. försäkringsersättning, skadestånd och annan liknande ersättning för sådan förlorad omsättning som stödet beräknas på,

2. stöd som lämnats enligt förordningen (2020:237) om statligt stöd när vissa lokalhyresgäster fått rabatt på hyran om stödet lämnats för den stödperiod ansökan avser, eller

3. stöd som lämnats enligt förordningen (2020:246) om statligt stöd för kulturevenemang som har ställts in eller skjutits upp med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19 om stödet lämnats för den stödperiod ansökan avser. Stödet ska även minskas med stödbelopp som den enskilda näringsidkaren tagit emot för motsvarande stödperiod enligt förordningen (2020:552) om omställningsstöd eller enligt förordningen (2020:000) om omställningsstöd för maj–juli 2020.

12 § Stöd får lämnas med högst 48 000 kronor per näringsidkare för stödperioden mars och april 2020, 24 000 kronor för stödperioden maj 2020, och 48 000 kronor för stödperioden juni och juli 2020.

Handläggning av stödärenden

13 § Frågor om stöd enligt denna förordning prövas av

1. Länsstyrelsen i Stockholms län om den enskilda näringsidkaren vid ansökningstillfället är folkbokförd i Stockholms, Uppsalas, Södermanlands, Gotlands eller Västmanlands län,

2. Länsstyrelsen i Östergötlands län om den enskilda näringsidkaren vid ansökningstillfället är folkbokförd i Östergötlands, Jönköpings eller Kalmar län,

3. Länsstyrelsen i Skåne län om den enskilda näringsidkaren vid ansökningstillfället är folkbokförd i Kronobergs, Blekinge eller Skåne län,

4. Länsstyrelsen i Västra Götalands län om den enskilda näringsidkaren vid ansökningstillfället är folkbokförd i Hallands eller Västra Götalands län,

5. Länsstyrelsen i Dalarnas län om den enskilda näringsidkaren vid ansökningstillfället är folkbokförd i Värmlands, Örebro, Dalarnas eller Gävleborgs län,

6. Länsstyrelsen i Västernorrlands län om den enskilda näringsidkaren vid ansökningstillfället är folkbokförd i Jämtlands eller Västernorrlands län, och

7. Länsstyrelsen i Norrbottens län om den enskilda näringsidkaren vid ansökningstillfället är folkbokförd i Västerbottens eller Norrbottens län

Om den enskilda näringsidkaren inte är folkbokförd i Sverige prövas frågor om stöd enligt denna förordning av Länsstyrelsen i Östergötlands län.

Länsstyrelsen i Östergötlands län samordnar länsstyrelsernas arbete med stödet.

14 § En ansökan om stöd ska innehålla följande uppgifter

1. den enskilda näringsidkarens nettoomsättning under det räkenskapsår som avslutats den 31 december 2019,

2. nedgången i den enskilda näringsidkarens nettoomsättning vid en jämförelse mellan nettoomsättningen för stödperioden och nettoomsättningen för referensperioden,

3. om nedgången i nettoomsättningen är orsakad av effekterna av spridningen av sjukdomen covid-19,

4. försäkringsersättning, skadestånd och annan liknande ersättning för sådan förlorad omsättning som stödet ska beräknas på,

5. stöd som lämnats enligt förordningen (2020:237) om statligt stöd när vissa lokalhyresgäster fått rabatt på hyran,

6. stöd som lämnats enligt förordningen (2020:246) om statligt stöd för kulturevenemang som har ställts in eller skjutits upp med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19,

7. om den enskilda näringsidkaren har ansökt om eller fått beslut om stöd enligt förordningen (2020:552) om omställningsstöd,

8. om den enskilda näringsidkaren har för avsikt att söka, har ansökt om eller fått beslut om stöd för den aktuella stödperioden enligt förordningen (2020:000) om omställningsstöd för maj–juli 2020,

9. annat stöd som lämnats enligt kommissionens förordningar om stöd av mindre betydelse som den enskilda näringsidkaren har fått under de två föregående beskattningsåren och det innevarande beskattningsåret,

10. om den enskilda näringsidkaren är försatt i konkurs eller har näringsförbud,

11. om den enskilda näringsidkaren under den eller de stödperioder som ansökan avser varit berättigad till arbetslöshetsersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, och

12. de övriga uppgifter som länsstyrelsen behöver för att kunna fatta beslut om stöd.

Uppgifterna i en ansökan om omsättningsstöd ska lämnas på heder och samvete.

15 § En ansökan om stöd ska lämnas på ett formulär som fastställs av Boverket. Ansökan om stöd ska ha inkommit till den länsstyrelse som anges i 13 § senast den 31 januari 2021.

16 § Till ansökan ska ett utdrag ur bokföringen bifogas för de stöd- och referensperioder som ansökan avser.

17 § Den enskilda näringsidkaren ska på begäran av länsstyrelsen lämna de ytterligare handlingar eller uppgifter som behövs för prövningen.

18 § En enskild näringsidkare som har ansökt om stöd ska till länsstyrelsen anmäla om de uppgifter som lämnats till länsstyrelsen visar sig vara felaktiga eller om det inträffat sådana förändringar som kan påverka rätten till stöd eller stödets storlek.

19 § Innan ett stöd beviljas ska länsstyrelsen lämna de upplysningar till den enskilda näringsidkaren som framgår av artikel 6.1 i kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013, 1408/2013 och 717/2014.

20 § Om den enskilda näringsidkaren har ansökt om stöd enligt förordningen (2020:552) om omställningsstöd ska länsstyrelsen, om de sökta stödperioderna sammanfaller, avvakta med att fatta beslut i frågan om omsättningsstöd till dess beslut om omställningsstöd har fattats.

Om den enskilda näringsidkaren har för avsikt att söka eller har ansökt om stöd enligt förordningen (2020:000) om omställningsstöd för maj–juli 2020 ska länsstyrelsen, om de sökta stödperioderna sammanfaller, avvakta med att fatta beslut i frågan om omsättningsstöd till dess beslut om omställningsstöd har fattats.

Utbetalning av stöd

21 § Boverket betalar ut stöd enligt denna förordning.

Uppföljning av utbetalt stöd

22 § Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning av stöd som betalats ut enligt denna förordning.

Den enskilda näringsidkaren ska på länsstyrelsens begäran lämna de uppgifter som behövs för uppföljning av det stöd som har betalats ut.

Återbetalning av stöd

23 § Den enskilda näringsidkaren är återbetalningsskyldig om

1. näringsidkaren efter beslut om omsättningsstöd tagit emot stöd enligt förordningen (2020:000) om omställningsstöd för maj–juli 2020,
2. näringsidkaren genom att lämna oriktiga uppgifter eller på annat sätt har orsakat att stödet har bestämts felaktigt eller med för högt belopp, eller
3. stödet av någon annan orsak har bestämts felaktigt eller med för högt belopp och den enskilda näringsidkaren skäligen borde ha insett detta.

På det belopp som en enskild näringsidkare är återbetalningsskyldig för ska ränta betalas från och med den dag som infaller en månad efter det att beslut om återkrav enligt 24 § har fattats och efter en räntesats som vid varje tidpunkt överstiger statens utlåningsränta med två procentenheter.

Återkrav

24 § Om den enskilda näringsidkaren är återbetalningsskyldig enligt 23 §, ska länsstyrelsen besluta att helt eller delvis kräva tillbaka stödet och ränta. Kravet eller räntan får sättas ned helt eller delvis om det finns särskilda skäl.

Offentliggörande, rapportering och registerföring

25 § Bestämmelser om offentliggörande, rapportering och registerföring finns i 12 a § lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler och i förordningen (2016:605) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler.

26 § Länsstyrelsen ska sköta den registerföring som anges i artikel 6.4 i kommissionens förordningar (EU) nr 1407/2013, 1408/2013 och 717/2014.

Rätt att meddela föreskrifter

27 § Boverket får meddela föreskrifter om verkställigheten av denna förordning.

Överklagande

28 § I 40 § förvaltningslagen (2017:900) finns bestämmelser om överklagande till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut än beslut om att helt eller delvis inte bevilja stöd får dock inte överklagas.

Denna förordning träder i kraft den 29 oktober 2020.

1.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Härigenom föreskrivs att det i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet¹ ska införas en ny paragraf, 8 h §, av följande lydelse.

8 h §

På begäran av en länsstyrelse ska sådana uppgifter som avses i 2 kap. 3 § första stycket 1, 3–5 och 13 lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet lämnas ut från beskattningsdatabasen. Uppgifter ska dock endast lämnas ut i den utsträckning som detta behövs för länsstyrelsens handläggning enligt förordningen (2020:000) om omsättningsstöd till enskilda näringsidkare.

Denna förordning träder i kraft den 29 oktober 2020.

¹ Senaste lydelse av författningens rubrik 2003:1023

1.3 Förslag till förordning om ändring i offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641)

Härigenom föreskrivs att bilagan till offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) ska ha följande lydelse.

Denna förordning träder i kraft den 29 oktober 2020.

Verksamhet består i

Särskilda begränsningar i sekretessen

162. stödverksamhet hos Boverket i sekretessen gäller inte beslut
frågor som rör näringslivet

² Senaste lydelse 2020:717

1.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2020:552) om omställningsstöd

Härigenom föreskrivs att 13 § förordningen (2020:552) om omställningsstöd ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §

Omställningsstödet ska minskas med belopp som företaget fått eller kommer att få i

1. försäkringsersättning, skadestånd och annan liknande ersättning för sådan förlorad omsättning eller sådana kostnader som omställningsstödet beräknas på, eller

2. annat statligt stöd för sådan förlorad omsättning eller sådana kostnader som omställningsstödet beräknas på.

Första stycket 2 ska inte tillämpas på stöd enligt förordningen (2020:000) om omsättningsstöd till enskilda näringsidkare.

Denna förordning träder i kraft den 29 oktober 2020.

1.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2020:000) om omställningsstöd för maj–juli 2020

Härigenom föreskrivs att 15 § i förordningen (2020:000) om omställningsstöd för maj–juli 2020 ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

Omställningsstödet ska minskas med belopp som företaget fått eller kommer att få i

1. försäkringsersättning, skadestånd och annan liknande ersättning för sådan förlorad omsättning eller sådana kostnader som omställningsstödet beräknas på, eller

2. annat statligt stöd för sådan förlorad omsättning eller sådana kostnader som omställningsstödet beräknas på.

Första stycket 2 ska inte tillämpas på stöd enligt förordningen (2020:000) om omsättningsstöd till enskilda näringsidkare.

Denna förordning träder i kraft den 29 oktober 2020.

2. Bakgrund

Spridningen av det nya coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19 medför inte enbart humanitära konsekvenser utan även ekonomiska. Sammantaget bedöms den pågående pandemin få betydande ekonomiska konsekvenser för både enskilda branscher och företag och den ekonomiska tillväxten. För svensk tillväxt och konkurrenskraft är det av avgörande betydelse att de negativa effekterna av pandemin så långt som möjligt begränsas. Flera åtgärder har vidtagits för att dämpa de ekonomiska effekterna och effekterna för företag i samhället, t.ex. stöd vid korttidsarbete, hyresstöd och möjlighet till anstånd med skattebetalningar.

En av de vidtagna åtgärderna är införandet av ett omställningsstöd till företag. Omställningsstödet infördes i syfte att lindra de ekonomiska konsekvenserna av spridningen av sjukdomen covid-19 och göra det möjligt för företag att överbrygga den akuta krisen samt underlätta för företag att ställa om och anpassa sin verksamhet. Omställningsstödet är inte begränsat till vissa företagsformer eller ett visst antal anställda. Enskilda näringsidkare har emellertid endast utnyttjat omställningsstödet i förhållandevis låg utsträckning. En av flera möjliga orsaker är att många enskilda näringsidkare endast har begränsade fasta kostnader. Enskilda näringsidkare utan anställda har inte heller möjlighet att söka stöd för korttidsarbete.

Omställningsstödet regleras i lagen (2020:548) om omställningsstöd och förordningen (2020:552) om omställningsstöd. I en promemoria som tagits fram inom Finansdepartementet och som remitterats den 7 september 2020 föreslås att omställningsstödet för företag utökas med perioden maj–juli 2020. Detta föreslås ske genom en ny förordning om omställningsstöd för maj–juli 2020 som innehåller ytterligare bestämmelser om sådant omställningsstöd som avses i lagen. Det kan inte uteslutas att diskussioner i statsstödsfrågan mellan Regeringskansliet och kommissionen kan komma att leda till vissa förändringar i förslaget till en ny förordning om omställningsstöd för maj–juli 2020.

3. Införande av ett omsättningsstöd

3.1 Omsättningsstödet huvudsakliga utformning

Promemorians förslag: Det ska införas ett ekonomiskt stöd till enskilda näringsidkare vars nettoomsättning har minskat i större omfattning till följd av spridningen av sjukdomen covid-19 (omsättningsstöd). Stödet ska införas genom en ny förordning om omsättningsstöd.

Förordningen ska träda i kraft den 29 oktober 2020.

Skälen för promemorians förslag: Flera åtgärder har införts som riktas mot företag i allmänhet, däribland lokalhyresstöd, möjlighet till anstånd med skattebetalningar och omställningsstöd. Enskilda näringsidkare har som konstaterats ovan endast utnyttjat omställningsstödet i förhållandevis låg utsträckning. För att lindra de ekonomiska konsekvenserna av spridningen av coronaviruset och göra det möjligt även för enskilda näringsidkare att överbrygga

den akuta krisen samt ställa om och anpassa sin verksamhet ska det införas ett stöd som är specifikt anpassat för enskilda näringsidkare. Stödet kommer att rikta sig till enskilda näringsidkare, dvs. en fysisk person som bedriver näringsverksamhet. Det innebär bl.a. att fysiska personer som är delägare i handelsbolag inte omfattas av stödet. Stödet ska omfatta enskilda näringsidkare med ett stort omsättningstapp som beror på spridningen av sjukdomen covid-19 och storleken på stödet bör bestämmas oberoende av näringsidkarens kostnader. Ett sådant stöd bedöms underlätta för enskilda näringsidkare som i övrigt är livskraftiga att överbrygga krisen. Förutsättningarna för stödet kan regleras i förordning.

3.2 Utformningen av stödet

Promemorians förslag: Stödordningen ska som en utgångspunkt konstrueras på samma sätt som omställningsstödet.

Stöd ska kunna lämnas för tre olika stödperioder. Den första stödperioden är mars och april 2020, den andra stödperioden är maj 2020 och den tredje stödperioden är juni och juli 2020. Motsvarande månad eller månader föregående år ska utgöra respektive stödperiods referensperiod.

För att en enskild näringsidkare ska ha rätt till omsättningsstöd för mars och april 2020 krävs att näringsidkarens nettoomsättning för stödperioden understeg 70 procent av nettoomsättningen för referensperioden. För att en näringsidkare ska ha rätt till omsättningsstöd för maj 2020 krävs att näringsidkarens nettoomsättning för stödperioden understeg 60 procent av nettoomsättningen för referensperioden. Slutligen krävs för att en näringsidkare ska ha rätt till omsättningsstöd för juni och juli 2020 att en näringsidkarens nettoomsättning för stödperioden understeg 50 procent av nettoomsättningen för referensperioden. Omsättningsminskningen ska så gott som uteslutande vara orsakad av spridningen av sjukdomen covid-19.

Stödet ska omfatta enskilda näringsidkare som bedriver näringsverksamhet i Sverige och är godkända för F-skatt, och vars nettoomsättning under det närmast föregående räkenskapsåret uppgick till minst 200 000 kronor.

Ett krav för att erhålla stödet är att näringsidkaren under den eller de stödperioder som ansökan avser inte varit berättigad till arbetslöshetsersättning och att näringsidkaren har gjort vad som skäligen kan krävas för att uttömma möjligheterna till försäkringsersättning, skadestånd och liknande ersättning för sådan förlorad omsättning som stödet ska beräknas på. Som förutsättning gäller även att stödbeloppet uppgår till minst 2 000 kronor för stödperioden mars och april, 1 000 kr för stödperioden maj och 2 000 kronor för stödperioden juni och juli.

Stöd får inte lämnas om den enskilda näringsidkaren är försatt i konkurs eller har näringsförbud.

Skälen för promemorians förslag: Den nya förordningen om stöd till enskilda näringsidkare bör så långt som möjligt spegla de bestämmelser som gäller för omställningsstödet. Eftersom stödet endast riktar sig till enskilda näringsidkare

och stödet inte heller kommer att handläggas av Skatteverket finns det emellertid skäl att i vissa fall avvika från omställningsstödet bestämmelser.

I likhet med vad som gäller för omställningsstödet bör stöd lämnas under månaderna mars–juli. Perioden mars–maj tar sikte på krisens inledande skede. Kravet på omsättningstapp bör därmed vara lägre än under senare månader eftersom näringsidkaren måste ges möjlighet att ställa om sin verksamhet. Stödperioden juni och juli tar i stället sikte på de enskilda näringsidkare som bedriver säsongsverksamhet och som har en stor del av sina intäkter under ett fåtal sommarmånader. Bestämmelsen om omsättningstapp bör därför korrespondera med motsvarande bestämmelse i förordningen om omställningsstödet till enskilda näringsidkare. För att stöd ska beviljas för mars och april 2020 bör det därför krävas att den enskilda näringsidkarens nettoomsättning för stödperioden understeg 70 procent av nettoomsättningen för referensperioden. För att stöd ska beviljas för maj 2020 bör det krävas att den enskilda näringsidkarens nettoomsättning för stödperioden understeg 60 procent av nettoomsättningen för referensperioden. För att stöd ska beviljas för juni och juli 2020 bör det krävas att den enskilda näringsidkarens nettoomsättning för stödperioden understeg 50 procent av nettoomsättningen för referensperioden. I likhet med omställningsstödet ska omsättningsminskningen så gott som uteslutande vara orsakad av spridningen av sjukdomen covid-19. Det är också av vikt att stödperioderna överensstämmer med omställningsstödet för att i handläggningen förenkla avräkningen av stöden. Stöd ska därmed kunna lämnas under tre olika stödperioder. Den första stödperioden är mars och april 2020, den andra stödperioden är maj 2020 och den tredje stödperioden är juni och juli 2020. Stödperiodens motsvarande månad eller månader 2019 utgör stödperiodens referensperiod.

I likhet med vad som gäller för omställningsstödet bör det vara ett krav att näringsidkaren bedriver näringsverksamhet i Sverige och är godkänd för F-skatt.

Ett krav för att erhålla stödet är att den enskilda näringsidkaren under den eller de stödperioder som ansökan avser inte varit berättigad till arbetslöshetsersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring. För att stöd ska lämnas krävs vidare att den enskilda näringsidkaren i övrigt har gjort vad som skäligen kan krävas för att uttömma möjligheterna till försäkringsersättning, skadestånd och liknande ersättning för sådan förlorad omsättning som stödet ska beräknas på. Det kan t.ex. röra sig om s.k. avbrottsförsäkringar. Om en enskild näringsidkare har sådana möjligheter ska han eller hon först göra vad som skäligen kan krävas för att utnyttja dessa innan han eller hon kan få rätt till omsättningsstöd.

Det bör finnas en gräns för lägsta nettoomsättning när det gäller vilka näringsidkare som kan komma ifråga för stödet. Stödet bör riktas till sådana enskilda näringsidkare som livnär sig på sin näringsverksamhet och inte endast har verksamheten som bisyssla. Av det skälet föreslås en omsättningsgräns för 2019 för att en enskild näringsidkare ska kvalificera sig för stödet. Eftersom stödet riktar sig till enskilda näringsidkare bör gränsen för nettoomsättning sättas vid 200 000 kronor för 2019, vilket är något lägre än motsvarande gräns för omställningsstödet. Omsättningsgränsen om 200 000 kronor är en uppskattning

av den lägsta nettoomsättning som torde krävas för att en person ska kunna livnära sig på sin enskilda näringsverksamhet. Vid beräkningen av omsättningsgränsen för 2019 ska sådan nettoomsättning som är skattepliktig i Sverige beaktas, även om verksamheten tillfälligtvis har skett genom uppdrag utomlands, t.ex. då en artist har korta uppträdanden i utlandet. För att vara berättigad till stöd bör även krävas att stödet uppgår till minst 2 000 kronor för stödperioden mars och april, 1 000 kr för stödperioden maj och 2 000 kronor för stödperioden juni och juli.

Med nettoomsättning avses intäkter från sålda varor och utförda tjänster som ingår i den enskilda näringsidkarens normala verksamhet med avdrag för lämnade rabatter, mervärdesskatt och annan skatt som är direkt knuten till omsättningen, under förutsättning att intäkterna är hänförliga till en näringsverksamhet som bedrivs i Sverige. Intäkter från finansiella instrument och valutahandel ingår dock inte i nettoomsättningen.

En intäkt ska anses hänförlig till den månad som den enligt god redovisningssed har bokförts eller borde ha bokförts, med tillämpning av de redovisningsprinciper som näringsidkaren tillämpat för det räkenskapsår som avslutats den 31 december 2019.

Stöd ska inte lämnas till enskilda näringsidkare som är försatt i konkurs eller har näringsförbud.

3.3 Beräkning av stödets storlek

Promemorians förslag: Stöd lämnas med 75 procent av skillnaden i nettoomsättningen mellan stödperiodens referensperiod och stödperioden.

Stödet ska minskas med belopp som den enskilda näringsidkaren fått i

1. försäkringsersättning, skadestånd eller annan liknande ersättning för sådan förlorad omsättning som stödet beräknas på,

2. stöd som lämnats enligt förordningen om statligt stöd när vissa lokalhyresgäster fått rabatt på hyran om stödet lämnats för den stödperiod ansökan avser, eller

3. stöd som lämnats enligt förordningen om statligt stöd för kulturevenemang som har ställts in eller skjutits upp med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19 om stödet lämnats för den stödperiod ansökan avser.

Stödet ska även minskas med stödbelopp som den enskilda näringsidkaren tagit emot för motsvarande stödperiod enligt förordningen om omställningsstöd eller enligt den föreslagna förordningen om omställningsstöd för maj–juli 2020.

Stöd lämnas för stödperioden mars och april med maximalt 48 000 kronor, för stödperioden maj med maximalt 24 000 kronor och för stödperioden juni och juli med maximalt 48 000 kronor.

Skälen för promemorians förslag: I likhet med vad som gäller för omställningsstödet bör det omsättningsbaserade stödet till enskilda näringsidkare lämnas med 75 procent av underlaget för beräkning av stödet. Till skillnad från

omställningsstödet, där stöd ges med ett belopp som motsvarar en andel av företagets fasta kostnader för stödperioden, ges stöd enligt den nu föreslagna förordningen för en andel av omsättningstappet under stödperioden. Att stödet beräknas på omsättningstappet gör att det blir möjligt att söka för enskilda näringsidkare som har drabbats hårt ekonomiskt av utbrottet av covid-19 men som inte har så stora fasta kostnader i sin verksamhet. Exempel på sådana företag är enskilda näringsidkare inom kultursektorn, besöksnäringen, försäljning av personliga tjänster och olika former av konsulter.

Detta innebär att stödet beräknas på följande sätt. En enskild näringsidkare som har haft en omsättning under stödperioden mars–april 2020 på 60 000 kronor och en omsättning under referensperioden (mars–april 2019) på 100 000 kronor uppfyller kravet på omsättningstapp för mars–april, då tappet i omsättning uppgår till 40 procent och kravet för perioden är ett omsättningstapp på mer än 30 procent. Stödet beräknas till 75 procent av omsättningstappet på 40 000 kronor, dvs. 30 000 kronor. Hela beloppet om 30 000 kronor kan betalas ut till den enskilda näringsidkaren, eftersom beloppet ligger under takbeloppet för stödperioden på 48 000 kronor, under förutsättning att den enskilda näringsidkaren uppfyller kraven i förordningen.

Från det belopp som räknas fram ska avräknas försäkringsersättning, skadestånd eller annan liknande ersättning för sådan förlorad omsättning som stödet beräknas på. En avräkning är nödvändig för att en enskild näringsidkare inte ska bli kompenserad två gånger för samma sak. Samma skäl gör sig gällande när det gäller avräkning av vissa andra statliga bidrag som lämnats med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19. Stöd som lämnats enligt förordningen (2020:237) om statligt stöd när vissa lokalhyresgäster fått rabatt på hyran (förordningen om lokalhyresstöd) eller stöd som lämnats enligt förordningen (2020:246) om statligt stöd för kulturevenemang som har ställts in eller skjutits upp med anledning av spridningen av sjukdomen covid-19 (förordningen om kulturstöd) bör därför avräknas. Det lämnade stödbeloppet ska endast avräknas om stödet lämnats för den stödperiod ansökan avser. Stöd som lämnats enligt förordningen om lokalhyresstödet avser det stöd som lämnats till hyresvärden.

Stöd ska även minskas med stödbelopp som den enskilda näringsidkaren tagit emot för motsvarande stödperiod enligt förordningen om omställningsstöd eller enligt den föreslagna förordningen om omställningsstöd för maj–juli 2020. Det innebär t.ex. att det belopp som en enskild näringsidkare har tagit emot i omställningsstöd för mars–april 2020 ska avräknas från det belopp som kan erhållas i omsättningsstöd för samma stödperiod. Det innebär vidare att om den enskilda näringsidkaren tagit emot omställningsstöd för stödperioden maj–juli 2020 och sedan ansöker om omsättningsstöd för stödperioden maj 2020 ska avräkning endast ske avseende det belopp som belöper på stödperioden för maj.

Metoden för att beräkna omsättningsstödet innebär att stödet kan uppgå till betydande belopp för enskilda näringsidkare som har haft ett stort omsättningstapp. Det bör dock finnas en maxgräns för hur mycket stöd som kan beviljas. Det totala beloppet som utbetalas i omsättningsstöd bör uppgå till högst 48 000 kronor för mars och april, 24 000 kronor för maj och 48 000 kronor för

juni och juli. Det innebär att en enskild näringsidkare som mest kan få 120 000 kronor i stöd enligt omsättningsstödet.

3.4 Förfarandet

Promemorians förslag: Frågor om stöd prövas av länsstyrelserna i Stockholms län, Östergötlands län, Skåne län, Västra Götalands län, Dalarnas län, Västernorrlands län och Norrbottens län. Det är var den enskilde är folkbokförd som styr vilken länsstyrelse som prövar frågan om stöd. Om den enskilda näringsidkaren inte är folkbokförd i Sverige prövas frågor om stöd av Länsstyrelsen i Östergötlands län. Länsstyrelsen i Östergötlands län samordnar länsstyrelsernas arbete med stödet. Boverket betalar ut stöd.

Ansökan om stöd ska ha kommit in till länsstyrelsen senast den 31 januari 2021.

Ansökan ska ske på ett formulär som kommer att vara tillgänglig genom Boverkets e-tjänst.

En ansökan ska innehålla uppgifter om den enskilda näringsidkarens minskade nettoomsättning, om nedgången i nettoomsättning är orsakad av effekterna av spridningen av sjukdomen covid-19, näringsidkarens nettoomsättning under det räkenskapsår som avslutats den 31 december 2019, ersättning för sådan förlorad omsättning som stödet ska beräknas på, om den enskilda näringsidkaren är försatt i konkurs eller har näringsförbud, om den enskilda näringsidkaren under den eller de stödperioder som ansökan avser varit berättigad till arbetslöshetsersättning, samt de övriga uppgifter som länsstyrelsen behöver för att kunna fatta beslut om stöd.

Av ansökan ska även framgå uppgift om stöd har lämnats enligt förordningen om lokalhyresstöd eller förordningen om kulturstöd, om den enskilda näringsidkaren har ansökt eller fått beslut om stöd enligt förordningen om omställningsstöd, eller om den enskilda näringsidkaren har för avsikt att söka, har ansökt om eller fått beslut om stöd enligt den föreslagna förordningen om omställningsstöd för maj–juli 2020 samt allt de minimis-stöd som den enskilda näringsidkaren har fått under de senaste tre åren.

Uppgifterna i en ansökan om omsättningsstöd ska lämnas på heder och samvete.

Till ansökan ska ett utdrag ur bokföringen bifogas för de stöd- och referensperioder som ansökan avser. Länsstyrelsen ska ha rätt att begära de ytterligare handlingar eller uppgifter som behövs för prövningen.

Skälen för promemorians förslag: Länsstyrelserna och Boverket har sedan tidigare administrerat flera statliga stöd på så sätt att länsstyrelserna prövar frågor om stöd medan Boverket ansvarar för utbetalning av stöden. Detta gäller exempelvis det statliga stödet till vissa lokalhyresgäster som fått rabatt på hyran. Länsstyrelsen ansvarar för frågor om stöd, handläggning, information, beslut om stöd samt uppföljning av stöd som betalats ut. Boverkets roll är att ta fram ansökningsformulär och e-tjänst för stödet samt betala ut beviljat stöd.

Länsstyrelserna och Boverket anses därmed lämpade att även administrera omsättningsstödet.

Det är var den enskilde är folkbokförd när ansökan ges in som ska styra vilken länsstyrelse som prövar frågan om stöd. För att förbättra länsstyrelsernas förutsättningar att på ett effektivt och ändamålsenligt vis förbereda och utföra handläggningen av stödet bör ärendena om omsättningsstödet koncentreras till sju länsstyrelser. Dessa länsstyrelser bör vara: Länsstyrelsen i Stockholms län om den enskilda näringsidkaren vid ansökningstillfället är folkbokförd i Stockholms, Uppsalas, Södermanlands, Gotlands eller Västmanlands län, Länsstyrelsen i Östergötlands län om den enskilda näringsidkaren vid ansökningstillfället är folkbokförd i Östergötlands, Jönköpings eller Kalmar län, Länsstyrelsen i Skåne län om den enskilda näringsidkaren vid ansökningstillfället är folkbokförd i Kronobergs, Blekinge eller Skåne län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län om den enskilda näringsidkaren vid ansökningstillfället är folkbokförd i Hallands eller Västra Götalands län, Länsstyrelsen i Dalarnas län om den enskilda näringsidkaren vid ansökningstillfället är folkbokförd i Värmlands, Örebro, Dalarnas eller Gävleborgs län, Länsstyrelsen i Västernorrlands län om den enskilda näringsidkaren vid ansökningstillfället är folkbokförd i Jämtlands eller Västernorrlands län, och Länsstyrelsen i Norrbottens län om den enskilda näringsidkaren vid ansökningstillfället är folkbokförd i Västerbottens eller Norrbottens län. Även om handläggningen av stödet koncentreras till sju länsstyrelser så kan samtliga länsstyrelser överväga möjligheten att bidra med handläggningsresurser. Det bedöms även lämpligt att utse en myndighet som samordnar länsstyrelsernas arbete. Denna uppgift bör lämnas till Länsstyrelsen i Östergötlands län. Länsstyrelsen i Östergötlands län bör även pröva frågor om stöd för det fall den enskilda näringsidkaren inte är folkbokförd i Sverige.

En ansökan om stöd ska ha kommit in till länsstyrelsen senast den 31 januari 2021. Ansökan ska göras på ett av Boverket fastställt formulär.

För att förenkla hanteringen hos länsstyrelsen bör den enskilda näringsidkaren i sin ansökan om omsättningsstöd lämna de uppgifter länsstyrelsen behöver för att kunna ta ställning till rätten till omsättningsstöd. I likhet med vad som gäller för omställningsstödet bör ansökan innehålla uppgifter om den enskilda näringsidkarens minskade nettoomsättning för den eller de stödperioder ansökan avser och om nedgången i nettoomsättning är orsakad av effekterna av spridningen av sjukdomen covid-19 samt uppgifter om försäkringsersättning, skadestånd och annan liknande ersättning för sådan förlorad omsättning som stödet ska beräknas på. Av ansökan bör vidare framgå uppgifter om näringsidkarens nettoomsättning under det räkenskapsår som avslutats den 31 december 2019, om den enskilda näringsidkaren är försatt i konkurs eller har näringsförbud samt om den enskilda näringsidkaren under den eller de stödperioder som ansökan avser varit berättigad till arbetslöshetsersättning. Av ansökan ska vidare framgå uppgift om stöd har lämnats enligt förordningen om lokalhyresstöd, stöd som lämnats enligt förordningen om kulturstöd, om den enskilda näringsidkaren har ansökt eller fått beslut om stöd enligt förordningen om omställningsstöd för mars–april 2020, eller om den enskilda näringsidkaren har för avsikt att söka, har ansökt om eller fått beslut om stöd enligt den

föreslagna förordningen om omställningsstöd för maj–juli 2020. Dessa uppgifter bör framgå av ansökan så att länsstyrelsen har möjlighet att fatta korrekta beslut om avräkning.

Förslaget innebär att stödet ska lämnas i enlighet med de villkor som anges i Europeiska kommissionens förordningar om stöd av mindre betydelse (se avsnitt 3.10). För att den handläggande myndigheten ska kunna pröva om stödet uppfyller de villkor som framgår av kommissionens förordningar om stöd av mindre betydelse ska också uppgifter om allt annat stöd av mindre betydelse som den enskilda näringsidkaren har fått under de två föregående beskattningsåren och det innevarande beskattningsåret lämnas. Ansökan ska också innehålla de övriga uppgifter som länsstyrelsen behöver för att kunna handlägga ansökan och fatta beslut om stöd. Sådana uppgifter kan t.ex. vara företagsnamn, kontaktuppgifter, uppgift om godkännande för F-skatt eller kopia på beslut av erhållna statliga stöd.

Uppgifterna i en ansökan om omsättningsstöd bör lämnas på heder och samvete. Syftet är att möjliggöra ett straffansvar för osann försäkran (vid uppsåt) eller vårdslös försäkran (vid grov vårdslöshet) enligt 15 kap. 10 § brottsbalken.

För att verifiera att sökanden uppfyller kraven på omsättningstapp bör uppgifterna som lämnats i ansökan kompletteras med ett utdrag ur bokföring för de stöd- och referensperioder som ansökan avser. Detta bör därför framgå av förordningen. Det kan emellertid vara så att länsstyrelsen under sin handläggning kan anse att det finns skäl att sökanden förtydligar uppgifter i sin ansökan eller att ytterligare handlingar krävs för att kunna fatta beslut i ärendet. Länsstyrelsen bör därför ha rätt att begära in de ytterligare handlingar eller uppgifter som behövs. Det kan t.ex. röra sig om kontoutdrag eller verifikationer för vissa transaktioner som krävs för att fastställa näringsidkarens omsättningstapp.

3.5 Hur förhåller sig omsättningsstödet till omställningsstödet?

Promemorians förslag: Omställningsstödet bestämmelser om avräkning ska inte tillämpas på stöd som lämnats enligt förordningen om omsättningsstöd till enskilda näringsidkare. Omsättningsstödet ska i stället minskas med det belopp som den enskilda näringsidkaren fått i omställningsstöd för motsvarande period.

Om den enskilda näringsidkaren har ansökt om stöd enligt förordningen om omställningsstöd ska länsstyrelsen, om de sökta stödperioderna sammanfaller, avvakta med att fatta beslut i frågan om omsättningsstöd till dess beslut om omställningsstöd har fattats.

Om den enskilda näringsidkaren har för avsikt att söka eller har ansökt om stöd enligt den föreslagna förordningen om omställningsstöd för maj–juli 2020 ska länsstyrelsen, om de sökta stödperioderna sammanfaller, avvakta med att fatta beslut i frågan om omsättningsstöd till dess beslut om omställningsstöd har fattats.

Skälen för promemorians förslag: Som nämnts ovan har flera åtgärder vidtagits för att dämpa pandemins ekonomiska effekter och effekterna för företag i samhället, bl.a. införandet av omställningsstödet. Omställningsstödet är ett

direktstöd baserat på omsättningstapp och fasta kostnader under perioden mars och april 2020 och det har föreslagits att stödet ska utökas med ytterligare tre månader, maj–juli 2020. Stödet har inte varit begränsat till vissa företagsformer, och enskilda näringsidkare har därmed haft möjlighet att ta del av stödet i den mån den enskilda näringsidkaren i sin verksamhet har haft fasta kostnader i den utsträckning som krävs för att kunna söka om stödet. Samma sak föreslås gälla för perioden maj–juli 2020. Enskilda näringsidkare kommer därmed att omfattas av såväl omställningsstödet som omsättningsstödet. Frågan är då hur de båda stöden förhåller sig till varandra.

Enligt 4 § 6 förordningen om omställningsstöd och 6 § 5 i förslaget till förordning om omställningsstöd för maj–juli 2020 har ett företag efter ansökan rätt till omställningsstöd om företaget har gjort vad som skäligen kan krävas för att uttömma möjligheterna till försäkringsersättning, skadestånd och liknande ersättning samt annat statligt stöd för sådan förlorad omsättning eller sådana kostnader som stödet beräknas på.

Av 13 § förordningen om omställningsstöd och 15 § i förslaget till förordning om omställningsstöd för maj–juli 2020 följer att omställningsstödet ska minskas med belopp som företaget fått eller kommer att få i försäkringsersättning, skadestånd och annan liknande ersättning för sådan förlorad omsättning eller sådana kostnader som omställningsstödet beräknas på, eller annat statligt stöd för sådan förlorad omsättning eller sådana kostnader som omställningsstödet beräknas på.

Av 6 § första stycket lagen om omställningsstöd framgår också att ett företag som ansökt om omställningsstöd till Skatteverket omgående ska anmäla om de uppgifter som lämnats till Skatteverket visar sig vara felaktiga eller om det inträffat sådana förändringar som kan påverka rätten till stöd eller stödets storlek. Enligt andra stycket samma bestämmelse ska ett företag som har fått omställningsstöd till Skatteverket omgående anmäla omständigheter som skulle ha påverkat rätten till stöd eller stödets storlek om omständigheterna varit kända vid tidpunkten för prövningen av ansökan. Skatteverkets beslut om stöd ska innehålla en upplysning om denna skyldighet. I förslaget till förordning om omställningsstöd för maj–juli 2020 föreslås samma bestämmelser. Underlåtenhet att anmäla ändrade förhållanden kan leda till straffansvar.

I fråga om omställningsstöd som avser perioden mars–april 2020 löpte ansökningsstiden ut den 31 augusti 2020. Drygt 5 000 enskilda näringsidkare har sökt stödet. Dessa näringsidkare kan även komma att ha möjlighet att ansöka om omsättningsstödet för samma period. I det fall den enskilda näringsidkaren har ansökt om omställningsstöd och sedan beviljas omsättningsstöd är han eller hon (se ovan) skyldig att omgående anmäla till Skatteverket att det inträffat sådana förändringar som kan påverka rätten till stöd eller stödets storlek, dvs. att ett beslut om omsättningsstöd har fattats. Samma sak gäller i det fall den enskilda näringsidkaren redan har beviljats omställningsstöd och därefter beviljas omsättningsstöd. För att inte riskera att den enskilda näringsidkaren missar att anmäla ändrade förhållanden till Skatteverket bör som föreslås i avsnitt 3.3 avräkning i stället ske vid beslut om omsättningsstöd. För att möjliggöra detta bör förordningen om omställningsstöd ändras så att det där framgår att

avräkningsreglerna i 13 § första stycket 2 inte ska tillämpas på stöd enligt förordningen om omsättningsstöd till enskilda näringsidkare.

I fråga om omställningsstöd som avser perioden maj–juli 2020 kommer tiden för att ansöka om stöd enligt de två stödordningarna att löpa parallellt. Av förordningsmotiven till 4 § i förordningen om omställningsstöd framgår att stödet är sekundärt i förhållande till annan motsvarande ersättning och att företag som kan ha rätt till sådan annan ersättning först måste uttömma möjligheterna att få stöd på annat sätt innan de kan få rätt till omställningsstöd (Fm 2020:8 s. 8). Eftersom omsättningsstödet får anses utgöra ett sådant statligt stöd för sådan förlorad omsättning som avses i 4 § innebär detta att den enskilda näringsidkaren i första hand ska ansöka om omsättningsstödet. Den enskilda näringsidkaren som räknar med att kunna ta del av båda stöden bör dock, för att inte riskera att ansökningstiden för omställningsstödet har gått ut när beslut om omsättningsstöd meddelas, kunna ansöka om båda stöden samtidigt.

På samma sätt som för perioden mars–april 2020 bör avräkning av eventuellt utbetalt omställningsstöd för perioden maj–juli 2020 ske i samband med beslut om omsättningsstöd. För att möjliggöra detta bör den föreslagna förordningen om omställningsstöd för maj–juli 2020 ändras så att det där framgår att avräkningsreglerna i 15 § första stycket 2 inte ska tillämpas på stöd enligt förordningen om omsättningsstöd till enskilda näringsidkare.

Om den enskilda näringsidkaren har fått ett beslut om omställningsstöd kommer länsstyrelsen att kunna avräkna det beslutade stödet. För det fall den enskilda näringsidkaren har ansökt om omställningsstöd men anger att denne ännu inte fått något beslut bör länsstyrelsen avvakta med att fatta beslut i ärendet om omsättningsstöd. Genom att avvakta beslutet om omställningsstöd kommer länsstyrelsen att få korrekt underlag för avräkning. Mot den bakgrunden bör det införas en bestämmelse om att länsstyrelsen, för det fall den enskilda näringsidkaren har för avsikt att söka eller har ansökt om omställningsstöd, ska avvakta med att fatta beslut i frågan om omsättningsstöd till dess beslut om omställningsstöd har fattats. Bestämmelsen bör omfatta omställningsstöd som beslutas enligt såväl förordningen om omställningsstöd som den föreslagna förordningen om omställningsstöd för maj–juli 2020. Bestämmelsen avser endast att täcka de situationer då de ansökta stödperioderna enligt de olika stödordningarna sammanfaller. Mot bakgrund av att handläggningen av omställningsstödet beräknas ske skyndsamt bedöms risken för att beslut om omsättningsstöd fördröjs på grund av dessa bestämmelser som liten.

3.6 Uppföljning och återkrav

Promemorians förslag: Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning av omsättningsstödet. Den enskilda näringsidkaren ska på länsstyrelsens begäran lämna de uppgifter som behövs för uppföljning av det stöd som har betalats ut.

Den enskilda näringsidkaren är återbetalningsskyldig om näringsidkaren efter beslut om omsättningsstöd tagit emot stöd enligt förordningen om omställningsstöd för maj–juli 2020.

Den enskilda näringsidkaren är vidare återbetalningsskyldig om näringsidkaren genom att lämna oriktiga uppgifter eller på annat sätt har orsakat att stödet har bestämts felaktigt eller med för högt belopp, eller stödet av någon annan orsak har bestämts felaktigt eller med för högt belopp och mottagaren skäligen borde ha insett detta.

På det belopp som en enskild näringsidkare är återbetalningsskyldig för ska ränta betalas från och med den dag som infaller en månad efter det att beslut om återkrav har fattats. Räntan ska beräknas efter en räntesats som vid varje tidpunkt överstiger statens utlåningsränta med två procentenheter.

När det finns grund för återbetalning ska länsstyrelsen besluta att kräva tillbaka stödet och ränta. Kravet eller räntan får sättas ned helt eller delvis om det finns särskilda skäl.

Skälen för promemorians förslag: Som föreslås ovan bör handläggningen av stödet koncentreras till ett antal utpekade länsstyrelser. Dessa myndigheter har därmed också bäst förutsättningar att ansvara för uppföljningen av stödet. Genom att den enskilda näringsidkaren åläggs att lämna de uppgifter som behövs för uppföljningen av det stöd som har betalats ut säkerställs att länsstyrelsen kan följa upp och utvärdera stödåtgärden.

Om en enskild näringsidkare fått omsättningsstöd utan att förutsättningarna för det varit uppfyllda är det angeläget att detta kan korrigeras. Näringsidkaren ska som framgår ovan i sin ansökan uppge om denne har för avsikt att söka, har ansökt om eller fått ett beslut om omställningsstöd. Om näringsidkaren har för avsikt att söka eller har ansökt om omställningsstöd men ännu inte fått beslut ska länsstyrelsen avvakta med att fatta beslut om omsättningsstöd. Detta för att det ska finnas ett korrekt underlag att fatta beslut om avräkning på (se ovan). För det fall den enskilda näringsidkaren har fått ett beslut om omsättningsstöd, men inte i sin ansökan uppgett sin avsikt att ansöka om omställningsstöd, bör länsstyrelsen ha möjlighet att fatta beslut om återbetalning. Det kan inte anses motiverat att stöd ska kunna erhållas enligt de två regelverken.

Ytterligare situationer när återbetalning får anses motiverat är om den enskilda näringsidkaren lämnat oriktiga uppgifter eller på något annat sätt har förorsakat att stöd bestämts felaktigt eller med för högt belopp. Även om stödet av någon annan orsak har bestämts felaktigt och näringsidkaren borde ha insett att stödet har bestämts felaktigt eller med för högt belopp ska stödet betalas tillbaka. Länsstyrelsen ska då kunna besluta om återkrav oavsett orsak till felaktigheten.

På det belopp som en stödmottagare är återbetalningsskyldig för bör ränta påföras som beräknas från och med den dag som infaller en månad efter det att beslut om återkrav har fattats. Räntan bör beräknas efter en räntesats som vid varje tidpunkt överstiger statens utlåningsränta med två procentenheter.

När det finns grund för återbetalning ska länsstyrelsen besluta att kräva tillbaka stödet tillsammans med ränta. Kravet kan avse hela stödbeloppet eller endast en del av beloppet. Möjligheten att sätta ned kravet på återbetalning eller ränta vid särskilda skäl ger länsstyrelsen utrymme att i det enskilda fallet bedöma om återbetalning ska ske eller inte.

3.7 Överklagande

Promemorians förslag: Andra beslut än beslut om att helt eller delvis inte bevilja stöd får inte överklagas.

Skälen för promemorians förslag: Omsättningsstödet är utformat som en rättighet för enskilda näringsidkare som fått minskad omsättning till följd av coronaviruset. Näringsidkaren bör därför ha rätt att överklaga länsstyrelsens beslut i ärenden om omsättningsstöd. Andra beslut än att helt eller delvis inte bevilja stöd bör dock inte kunna överklagas. Beslut om t.ex. återbetalning innebär inte någon omedelbar rättsförlust för den enskilda näringsidkaren eftersom det saknas särskilda föreskrifter om verkställigheten av sådana beslut (3 kap. 1 § 6 utsökningsbalken). Ett beslut om återbetalning bör därför endast ses som ett krav på betalning. Det kan alltså inte läggas till grund för utmätning eller andra åtgärder. Skulle den enskilda näringsidkaren inte anse sig skyldig att återbetala det begärda beloppet får en exekutionstitel i allmän domstol först utverkas.

3.8 Skattemässig hantering av stödet

Promemorians bedömning: Stödet utgör näringsbidrag vid inkomstbeskattningen. Det bedöms inte nödvändigt att reglera detta särskilt.

Skälen för promemorians bedömning: I 29 kap. inkomstskattelagen (1999:1229), IL, regleras beskattningen av näringsbidrag. Enligt 2 § avses med näringsbidrag bl.a. stöd utan återbetalningsskyldighet som lämnas till en näringsidkare för näringsverksamheten av staten, EU, regioner, kommuner eller vissa andra aktörer. Enligt 4 § ska ett näringsbidrag tas upp om det inte används för en utgift som inte får dras av vare sig omedelbart eller i form av värdeminskningssavdrag. I 5–7 §§ finns periodiseringsbestämmelser.

Omsättningsstödet är ett sådant stöd som avses i 29 kap. 2 § IL. Enligt 4 § ska det tas upp till beskattning. Stödet ges inte för att täcka några särskilda kostnader eller för att förvärva någon särskild tillgång. Periodiseringsbestämmelserna i 5–7 §§ är därför inte tillämpliga. Det innebär att periodiseringen i stället ska göras enligt de grundläggande periodiseringsreglerna i 14 kap. IL. Enligt 14 kap. 2 § ska en inkomst tas upp som intäkt det beskattningsår den hänför sig till enligt god redovisningssed. Mot denna bakgrund bedöms det inte vara nödvändigt med någon särskild reglering om detta.

I periodiseringsbestämmelserna i 29 kap. 5–7 §§ IL finns även bestämmelser om att stöd som återbetalas ska dras av alternativt öka anskaffningsvärdet på tillgångar. Enligt allmänna skatterättsliga principer får det generellt sett anses följa att om ett stöd som har tagits upp senare betalas tillbaka, så ska det återbetalade beloppet dras av. Periodiseringen kommer att följa de allmänna bestämmelserna i 14 kap. vilket innebär att avdrag görs det beskattningsår som kostnaden hänför sig till enligt god redovisningssed. Bedömningen är mot denna bakgrund att inte heller detta är nödvändigt att reglera särskilt.

Stödet bedöms inte ha några mervärdesskattepliktiga konsekvenser. Stödet är inte mervärdesskattepliktigt och påverkar inte avdragsrätten för mervärdesskatt.

3.9 Sekretessfrågor

Promemorians bedömning: Den föreskrivna sekretessen i 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen utgör en lämplig avvägning mellan skyddsintresset och insynsintresset vid länsstyrelsens handläggning av ärenden om omsättningsstöd.

Promemorians förslag: Bestämmelsen i 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen ska gälla också för Boverkets hantering av uppgifter inom ramen för stödverksamhet.

Skälen för promemorians bedömning och förslag: Den sekretessbestämmelse som är aktuell i stödverksamhet hos länsstyrelsen är 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Enligt 30 kap. 23 § OSL gäller sekretess, i den utsträckning regeringen meddelar föreskrifter om det, i en statlig myndighets verksamhet som består i utredning, planering, prisreglering, tillståndsgivning, tillsyn eller stödverksamhet med avseende på produktion, handel, transportverksamhet eller näringslivet i övrigt för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs (punkt 1) och för uppgift om andra ekonomiska eller personliga förhållanden för den som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som är föremål för myndighetens verksamhet (punkt 2). Bestämmelsen omfattar således både uppgifter om den som är föremål för myndighetens verksamhet och uppgifter om tredjeman vars förhållanden är berörda. För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år. Föreskrifter om när sekretess enligt denna paragraf ska gälla finns i 9 § offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641), OSF, och i bilagan till OSF. Av punkt 88 i bilagan till OSF framgår att bestämmelsen är tillämplig i verksamhet som består i utredning, planering och stödverksamhet hos länsstyrelsen i frågor som rör näringslivet. Sekretessen gäller inte beslut.

De uppgifter som länsstyrelsen kommer att hantera i de enskilda ärendena om omsättningsstödet bedöms typiskt sett inte vara känsliga för de näringsidkare som ansöker. Det kan dock förekomma att de handlingar och uppgifter som länsstyrelsen tar del av i samband med handläggningen av ärenden om omsättningsstöd innehåller sådana uppgifter där det finns ett behov av att uppgifterna skyddas av sekretess. Det kan gälla vissa uppgifter om enskildas affärs- eller driftförhållanden, t.ex. uppgifter om omsättning eller övriga ekonomiska förhållanden. Bestämmelsen i 30 kap. 23 § OSL gäller enligt första stycket 1 med ett rakt skaderekvisit för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, dvs. det föreligger en presumtion för offentlighet men uppgifter som typiskt sett anses känsliga kan skyddas. Samtidigt finns det i ärenden som avser handläggning av stöd till enskilda näringsidkare ett allmänt intresse av insyn och det är viktigt att länsstyrelsen i egenskap av handläggande myndighet arbetar så öppet och transparent som möjligt. Med hänsyn till

karaktären av de uppgifter som avses hanteras i ärenden om omsättningsstöd, görs sammantaget bedömningen att den i 30 kap. 23 § OSL och p. 88 i bilagan till OSF föreskrivna sekretessen utgör en lämplig avvägning mellan skyddsintresset och insynsintresset. Motsvarande sekretesskydd gäller också vid Skatteverkets verksamhet som består i stöd enligt lagen om omställningsstöd (30 kap. 23 § OSL och p. 160 bilagan till OSF).

Det får anses oklart om den aktuella sekretessbestämmelsen även är tillämplig i den utsträckning Boverket hanterar uppgifter i sin e-tjänst. Uppgifterna bör dock omfattas av sekretess även hos Boverket. Bestämmelsen i 30 kap. 23 § OSL bör därför gälla också för Boverkets hantering av uppgifter inom ramen för stödverksamhet. Detta kan ske genom en ändring av OSF.

3.10 Uppgiftsskyldighet

Promemorians förslag: Det ska införas en bestämmelse om att Skatteverket, på begäran av länsstyrelsen, ska lämna ut sådana uppgifter från beskattningsdatabasen som avses i 2 kap. 3 § första stycket 1, 3–5 och 13 lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Uppgifterna ska endast lämnas ut i den utsträckning som detta behövs för länsstyrelsens handläggning av omsättningsstödet.

Skälen för promemorians förslag: Det är av stor vikt att länsstyrelsen kan kontrollera de uppgifter som lämnas i ansökningar om omsättningsstöd för att säkerställa att de är korrekta. Länsstyrelsen måste ha möjlighet att bl.a. kontrollera den enskilda näringsidkarens omsättning för 2019 samt att den sökande är godkänd för F-skatt. I syfte att säkerställa att stöd inte lämnas för samma omsättningstapp och att avräkningen mellan de olika stöden blir korrekt bör länsstyrelsen även kunna ta del av uppgift om att den enskilda näringsidkaren har ansökt om omställningsstöd samt eventuella beslut om omställningsstödet. Dessa uppgifter finns hos Skatteverket.

De uppgifter som finns hos Skatteverket i fråga om beslut i ärenden om omställningsstöd är offentliga (30 kap. 23 § OSL och p. 160 i bilagan till OSF). Någon sekretessbrytande reglering bedöms därför inte behövas för att Skatteverket ska kunna lämna ut dessa uppgifter. Vad gäller uppgifter om omsättning för 2019, F-skatt och ansökningar om omställningsstöd när de behandlas i Skatteverkets beskattningsdatabas gäller absolut sekretess (27 kap. 1 § första och andra stycket OSL). För att länsstyrelsen ska kunna ta del av samtliga nämnda uppgifter från beskattningsdatabasen bör det införas en bestämmelse om uppgiftsskyldighet som bryter sekretessen med stöd av 10 kap. 28 § OSL. Det föreslås därför att Skatteverket på begäran av länsstyrelsen, ska lämna ut sådana uppgifter från beskattningsdatabasen som avses i 2 kap. 3 § första stycket 1, 3–5 och 13 lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Skyldigheten bör endast omfatta uppgifter i den utsträckning som detta behövs för länsstyrelsens handläggning av omsättningsstödet. Länsstyrelserna bör inte få direktåtkomst till uppgifterna. En

sådan skyldighet bedöms innehålla en rimlig intresseavvägning mellan enskilda näringsidkares sekretesskydd och länsstyrelsens behov av uppgifter.

Uppgifter från Skatteverkets beskattningsdatabas som avser den sökande och som tillförs ett ärende om omsättningsstöd hos länsstyrelsen kommer att omfattas av 30 kap. 23 § första stycket 1 OSL. Uppgifterna används av länsstyrelsen för kontroll av de uppgifter som den sökande själv redan lämnar i sin ansökan om omsättningsstöd. Som ovan framgått bedöms den i 30 kap. 23 § OSL och p. 88 i bilagan till OSF föreskrivna sekretessen utgöra en lämplig avvägning mellan skyddsintresset och insynsintresset i ärenden om omsättningsstöd. Samma bedömning görs i fråga om de uppgifter som föreslås lämnas ut från Skatteverket och tillföras ärendena hos länsstyrelsen (jfr. prop. 2019/20:181 s. 95 f.).

3.11 Personuppgiftsbehandling

Promemorians bedömning: Det behöver inte införas några särskilda bestämmelser vad gäller behandlingen av personuppgifter.

Skälen för promemorians bedömning: Behandlingen av personuppgifter regleras i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan kallad EU:s dataskyddsförordning. I svensk rätt kompletteras EU:s dataskyddsförordning bl.a. av lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen) och förordningen (2018:219) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. För Skatteverkets personuppgiftsbehandling i beskattningsverksamheten finns lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet som innehåller bestämmelser som kompletterar dataskyddsförordningen.

Vilka personuppgifter kan komma att behandlas och vilka regler gäller för behandlingen?

Det nu föreslagna stödet riktar sig till enskilda näringsidkare som bedriver näringsverksamhet i Sverige. Ansökningar om omsättningsstöd kommer bl.a. att innehålla uppgifter om sökandens namn, personnummer och kontaktuppgifter. Ansökningarna kommer huvudsakligen att göras på ett elektroniskt fastställt formulär i den e-tjänst som Boverket tillhandahåller. Länsstyrelsen kommer att handlägga och fatta beslut i ärendena och Boverket kommer att administrera utbetalningarna av stödet. Det föreslås även en bestämmelse om uppgiftsskyldighet för Skatteverket.

För att ta emot och hantera ansökningar om omsättningsstöd samt besluta om utbetalning kommer det vara nödvändigt att utföra sådan behandling av vissa personuppgifter som helt eller delvis företas på automatisk väg och som avses i artikel 2.1 i EU:s dataskyddsförordning. De personuppgifter som kan behöva behandlas i e-tjänsten är bl.a. sökandes namn, personnummer och kontaktuppgifter. Länsstyrelsen kommer att ta del av uppgifterna i e-tjänsten

genom så kallad direktåtkomst. Länsstyrelsen kommer även genom e-tjänsten att kunna inhämta kompletterande uppgifter från sökanden om detta saknas i ansökan. Boverkets och länsstyrelsens behandling av personuppgifterna behöver ske i syfte i att handlägga och fatta beslut om omsättningsstöd.

Skatteverkets uppgiftslämnande är nödvändigt för att länsstyrelsen ska kunna handlägga ärenden om omsättningsstöd samt kontrollera att förutsättningarna för stöd är uppfyllda och att den enskilda näringsidkaren inte överkompenseras. Avsikten är att endast de uppgifter som länsstyrelsen behöver ska lämnas ut av Skatteverket, dvs. uppgift om vem den enskilde näringsidkaren är, uppgift om omsättning, F-skatt och om att den enskilda näringsidkaren ansökt om eller fått beslut om omställningsstöd.

Länsstyrelserna och Boverket har sedan tidigare administrerat flera statliga stöd (avsnitt 3.4). Att ytterligare stöd nu kommer administreras av myndigheterna bedöms inte innebära att myndigheternas behandling av personuppgifter kommer att öka väsentligt i omfattning, ändra karaktär eller ske i annat syfte. Förslaget bedöms ge upphov till en sådan personuppgiftsbehandling som omfattas av EU:s dataskyddsförordning.

Det behövs ingen särskild reglering av behandling av personuppgifter

Den rättsliga grunden för behandlingen hos länsstyrelsen och Boverket är att den är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning). Den bestämmelse om uppgiftsskyldighet som föreslås för Skatteverket utgör en sådan rättslig förpliktelse som avses i artikel 6.1 c i EU:s dataskyddsförordning. Den aktuella grunden för behandlingen är fastställd i den nationella rätten på det sätt som krävs enligt artikel 6.3 i dataskyddsförordningen. Den rättsliga grunden är fastställd i förslaget till förordning om omsättningsstöd. I den föreslagna bestämmelsen om uppgiftsskyldighet för Skatteverket gentemot länsstyrelsen kommer den rättsliga förpliktelsen och syftet med behandlingen att fastställas i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Den behandling av personuppgifter hos Skatteverket som den föreslagna bestämmelsen ger upphov till är tillåten enligt bestämmelserna i lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. De uppgifter som kommer att behandlas är inte sådana känsliga personuppgifter som avses i artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning.

I 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen anges att var och en gentemot det allmänna är skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden. Inskränkningar i detta skydd får enbart ske genom lag och i enlighet med de förutsättningar som anges i 2 kap. 21–24 §§ regeringsformen. Bedömningen av vad som kan anses utgöra ett betydande intrång i den personliga integriteten bör göras utifrån olika omständigheter, bl.a. uppgifternas karaktär och omfattning och syftet med behandlingen (se prop. 2009/10:80 s. 184). Den personuppgiftsbehandling som blir aktuell för myndigheternas hantering bedöms, med beaktande av bl.a. av uppgifternas

karaktär och omfattning, inte innebära ett sådant betydande intrång i den personliga integriteten som avses i 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen.

Det bedöms därför sammantaget att nuvarande reglering utgör en tillräcklig reglering för den personuppgiftsbehandling som kan komma att ske med anledning av förslaget.

3.12 EU:s statsstödsregler

Promemorians förslag: Stöd får endast lämnas i enlighet med de villkor som anges i Europeiska kommissionens förordningar om stöd av mindre betydelse.

Vid beräkningen av det totala stöd som får lämnas inom sektorn för produktion av jordbruksprodukter ska de beloppsgränser som anges i bilaga I samt artikel 3.2 i kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 tillämpas.

Skälen för promemorians förslag: Stöd enligt den nya förordningen kommer att lämnas enligt Europeiska kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse, Europeiska kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn, eller Europeiska kommissionens förordning (EU) nr 717/2014 av den 27 juni 2014 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom fiskeri- och vattenbrukssektorn. Stödet behöver därför varken godkännas eller anmälas till kommissionen. Eftersom stöd endast kan lämnas i enlighet med de villkor som framgår av de minimis-förordningarna bör detta framgå av den nya förordningen.

Det totala stöd som får lämnas till olika näringsidkare, eller en och samma näringsidkare, framgår av respektive de minimis-förordning. Inom jordbrukssektorn är det möjligt för medlemsstaterna att under vissa förutsättningar tillämpa ett högre stödtak (artikel 3.3a i kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013). Det bör därför direkt av förordningen framgå att de beloppsgränser som anges i bilaga I samt artikel 3.2 i kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 ska tillämpas i fråga om stöd till näringsidkare inom jordbrukssektorn.

4. Konsekvensanalys

I detta avsnitt redogörs för förslagets effekter i den utsträckning det bedömts relevant i det aktuella ärendet med beaktande av förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

4.1 Syfte och alternativa lösningar

Syftet med förslaget är att kompensera enskilda näringsidkare som drabbats av stora omsättningstapp till följd av spridningen av sjukdomen covid-19. Förslaget bedöms vara ett effektivt sätt att underlätta för de enskilda näringsidkarna att

överbrygga krisen. Om förslaget inte genomförs finns en risk att företag som bedrivs i form av enskild näringsverksamhet och som i grunden är livskraftiga tvingas lägga ned och avvecklas på grund av akut likviditetsbrist.

4.2 Offentligfinansiella effekter

De ekonomiska konsekvenserna av spridningen av corona-viruset är påtagliga i stora delar av den svenska ekonomin, men vissa branscher är extra hårt drabbade. Detta stöd riktar sig specifikt till enskilda näringsidkare. Vissa enskilda näringsidkare har sedan tidigare kunnat utnyttja stöd som införts för att hjälpa företagen att överbrygga de ekonomiska konsekvenserna av pandemin. Det gäller t.ex. enskilda näringsidkare som har höga fasta kostnader i sin verksamhet och som då kan få ekonomiskt stöd via omställningsstödet.

Många enskilda näringsidkare driver dock inte verksamhet som medför stora fasta kostnader. Det gäller särskilt företagare som är verksamma inom tjänstesektorn och som i hög grad säljer sin egen arbetstid och sitt eget kunnande. För företagare som livnär sig på inkomsterna från verksamheten kan ett kraftigt tapp i omsättningen innebära att det är svårt att kunna försörja sig. Det kan t.ex. röra sig om konsulter av olika slag, underentreprenörer inom kultursektorn, företag inom besöksnäringen och nöjesbranschen samt försäljare av personliga tjänster.

Det är svårt att göra någon närmare beräkning av exakt hur många företag som kommer att söka stödet och till vilket belopp. Enligt Statistiska centralbyrån (SCB) fanns det ca 600 000 aktiva enskilda näringsidkare i Sverige 2018 med en genomsnittlig nettoomsättning på 390 000 kronor. Cirka 100 000 av dessa fanns inom de branscher som påverkats mest av covid-19. Flest enskilda näringsidkare inom dessa branscher fanns det inom konstnärlig och kulturell verksamhet samt inom andra konsumenttjänster som t.ex. hår-, skönhets- och kroppsvård samt konsumenttvätt.

Tabell 1: Nyckeltal för enskilda näringsidkare i vissa branscher, 2018

	Antal	Genomsnittlig nettoomsättning (tkr)	Genomsnittlig förädlingsvärde (tkr)
Transport	11 046	950	503
Hotell- och logiverksamhet	1 654	563	211
Restaurang-, catering- och barverksamhet	8 133	1165	488
Resebyrå- och researrangörsverksamhet	1 552	476	106
Konstnärlig och kulturell verksamhet	37 222	129	84
Biblioteks-, arkiv- och museiverksamhet	246	127	165
Spel- och vadhållningsverksamhet	93	1444	322
Sport-, fritids- och nöjesverksamhet	6 452	304	87
Andra konsumenttjänster	37 351	288	164
Samtliga	103749	379	192

Källa: SCB. Not: Avser enskilda firmor med juridisk form 10 (fysiska personer).

Av dessa enskilda näringsidkare beräknas 46 000 näringsidkare ha en årsomsättning som överstiger 200 000 kronor. Uppskattningsvis antas 90 procent av dessa, dvs. drygt 41 000 näringsidkare, söka omsättningsstödet till enskilda näringsidkare.

Om dessa drygt 41 000 enskilda näringsidkare ansöker om omsättningsstödet upp till takbeloppet på 120 000 kronor innebär det en offentligfinansiell kostnad för stödet på ungefär 5 miljarder kronor. 70 procent av stödet beräknas kunna betalas ut under 2020 och resterande del under 2021.

4.3 Effekter för företagen

Förslaget gynnar enskilda näringsidkare som på grund av spridningen av det nya coronaviruset drabbats av ekonomiska svårigheter och som uppfyller kraven för stödet. Det har visat sig att vissa enskilda näringsidkare inte har kunnat dra nytta av de stödåtgärder regeringen hittills har lanserat för att hjälpa företag att överbrygga den ekonomiska krisen till följd av den pågående pandemin. Det kan t.ex. bero på att de inte har fasta kostnader i den utsträckning att man kan söka omställningsstöd eller endast söka omställningsstöd i en mycket begränsad omfattning och att en enskild näringsidkare inte kan få stöd vid korttidsarbete för sin egen arbetsinsats. Detta stöd riktar sig särskilt till dessa enskilda näringsidkare. Cirka 46 000 enskilda näringsidkare beräknas omfattas av stödet och av dessa beräknas ca 90 procent, dvs. drygt 41 000 näringsidkare, ansöka om stöd. Förslaget medför vissa administrativa kostnader för näringsidkarna i samband med att de ansöker om stödet. Nyttan av stödet bedöms dock överväga de negativa effekterna i form av administrativa kostnader för näringsidkarna.

4.4 Effekter för förvaltningsmyndigheter och domstolar

Länsstyrelsen kommer att handlägga, besluta och informera om omsättningsstödet till enskilda näringsidkare. De kommer också att följa upp utbetalningarna av stödet. Drygt 41 000 enskilda näringsidkare beräknas komma in med en ansökan om stöd. Länsstyrelsernas tillkommande kostnader till följd av uppdraget beräknas uppgå till 80 miljoner kronor för 2020 och 25 miljoner kronor för 2021.

Boverket kommer att vara den myndighet som ska ta fram ansökningsformulär och e-tjänst för stödet och, efter beslut från länsstyrelsen, betala ut det nya stödet. Boverkets tillkommande kostnader till följd av uppdraget beräknas uppgå till 4 miljoner kronor för 2020 och 1 miljon kronor för 2021.

Skatteverket ska på begäran från länsstyrelserna överföra vissa uppgifter som underlag för länsstyrelsernas kontroll av att ansökan om omsättningsstöd. Uppgiften kräver ett visst merarbete för Skatteverket. Eventuella merkostnader till följd av detta ryms dock inom befintliga ramar.

Ett beslut om att helt eller delvis inte bevilja stöd kan överklagas till förvaltningsrätten. Beaktat bl.a. att stödbeloppen inom ramen för omsättningsstödet till enskilda näringsidkare är jämförelsevis låga, görs bedömningen att antalet mål i domstol kommer att vara relativt få. Domstolarna förutsätts därmed kunna hantera sådana eventuella överklaganden inom befintliga ekonomiska ramar.

4.5 Förslagets förenlighet med EU-rätten

Omsättningsstödet för enskilda näringsidkare utgör ett stöd av mindre betydelse enligt EU-rätten, vilket innebär att det inte behöver anmälas till EU-kommissionen. Förslaget bedöms i övrigt vara förenligt med EU-rätten.